

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monvmenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1669

Lvda Ad Ambram.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11425

LVDA AD AMBRAM.

I. **H**IC VBI LVDA VETVS. *Ludam* seu *Lugdama* à Carolo M. illic castra metato, ad similitudinem *Lugduni* Galliarum, *Lugidunum* Saxoniae appellatum esse fingit Joannes Pideritius in Chron. Lippiensi. pag. 205. Huic fabulae aliam aequè incertam nominis originem attexit Ioannes Seilerus in Chron. Pymontano MS. cap. 20. Verum nomen exhibet nobis vita Caroli M. apud Pithæum, ubi *villa Luidi* nuncupatur; quod apud Reginonem ad An. 784. *Linhidi* pro *Liuhidi* corruptum legitur. Vetus nomen tempore Immadi Episcopi Paderbornensis, qui An 1052. cœpit, & An. 1076. desijt, adhuc obtinuit. testes sunt literæ antiquæ, quæ sic habent. *Notum sit omnibus tam futuris quàm presentibus, qualiter Vvirinbertus, cum consensu & laude filij iustissimi heredis sui Bovonis, duo curtalia in pago Thietmelli, & in villa Aldenthorpe, & XL. jugera, & X. jugera in Remikenshusun, & insuper medietatem cujusdam sylvulae in Bennenberge sanctæ Patherbrunnensi Ecclesie, & domino ac venerabili Immado ejusdem sedis Episcopo in proprium tradidit, legavit, concessit, ea videlicet ratione, ut præfatus Episcopus Immadus tres villas Odisthorp, Lavenhusun, Thesper, ad Ecclesiam, quæ in Odisthorpe sita & consecrata est, terminaret, & in terminationem Episcopali banno terminaret. Quod ut firmitus, ac magis ratum inconvulsimque permaneat, idem Vvirinbertus Ecclesie, quæ est in LIVITHI, & VVidikindo presbytero, de cujus parochia tres præfate villa sumptæ sunt, ipso annuente, & collaudante unum mansum in Vbbenbrocke in proprium tradidit, condonavit. Quod si præfatus Episcopus, vel aliquis successorum ejus terminatio-*

neris

nem hanc infringere, & prædictas villas auferre voluerit, liberam habeat potestatem *Virinbertus*, vel heres ejus sua recipiendi, vel quod voluerit inde faciendi. Hi sunt testes *Bernhard*, *Ibo*, *Benno*, *Bernhard*, *Viribrach*, *Thiammo* & *Virinzo*, *Besce-lin*, *Acelin*, *Brunig*, *Hocil*, *Ermindag*, *Ekbraht*.

Quantum ex vetustis literarum monumentis licet colligere, primi hujus urbis domini fuere Comites de Hallermundt, & deinde nobiles Domini de Homburg, ex quibus *Wernerus* nobilis Dominus de Homburg An. 1003. filiam suam *Adelheidam* *Sigefrido* Comiti de Eberstein in matrimonium dedit, *Ludamque* dotem despondit. Quam longo post tempore Eberstenij possederunt, & *Albertus* Comes de Eberstein ære alieno oppressus An. 1212, Abbati *Corbejensi* primò oblatam, sed per somnolentiam, ut ferunt, neglectam, *Paderbornensi* Episcopo vendidit. *Ioannes Seilerus* in *Chron. Pymontano* MS. cap. 21. & 22. Cæterùm graves ac diuturnæ, de Comitatu Pymontano & *Ludensi* præfectura, cum *Spiegelbergijs*, *Lippiensibus*, *Gleichijs*, & *Waldecensibus* Comitibus subinde exortæ lites, quæ multo utrimque sanguine, ac damnis impensisque maximis steterant, faustis denique auspicijs An. 1668. compositæ, constabilita in Pymontanum Comitatum successione *Paderbornensis* Ecclesiæ, & omni *Ludensis* agri jurisdictione eidem transcripta, nunc tandem conquiescunt.

2. AMBRA PERERRAT AGROS. Sic ad An. 784. appellatur *Astrono*. apud *Reuberum*. Auctori vitæ *Caroli M.* apud *Pithæum*. *Adelmo*. *Regioni*. & *Poëtæ* *Anonymo*. Accolis est *Emmer*, quæ sub radicibus silvæ *Teutoburgiensis* in *Paderbornensi* Diœcesi oritur, & *Steinhemium*, *Schidram*, *Ludam*, & arcem *Pymontanum* prætervecta, in *Visurgim* effunditur. AMBRO-

3. AMBRONES HABITASSE FERUNT. Alij alijs terrarum oris *Ambrones* collocent. Nos cum Reinero Reineccio in commentario de origine Mysorum, & cum Ioanne Pideritio in Chron. Lippiensi part. 1. cap. 6. ad *Ambram* nostratam illorum sedem ponimus, & ab *Ambram* denominatos censemus.

4. QVOS CIMBRICVS OLIM. Florus lib. 3. cap. 3. & quotquot *Cimbrici* belli meminerunt, *Cimbrorum* in Italiam irruentium socios faciunt Teutonos, qui *Ambronibus Ambræ* accolis vicini, siquidem in Diœcesi Paderbornensi & Lippiensi Comitatu *Teutoburgium*, & *Teutoburgiensem saltum* tenuerunt, & nomine suo donarunt, facile in societatem hujus belli *Ambronas* pertraxerint, junctis copijs Italiam invasuri. Hi igitur *Ambrones*, *Cimbris* per Noricum Italiam aggredientibus, in Gallias deflexerunt, unâ cum Teutonis socijs suis alia via irrupturi. Sed, teste Plutarcho in Mario, ad Druentiam flumen, haud procul Aquis Sextijs, quas Teutoni tenebant, à Mario sunt deleti, cum ipsi soli Capionem, ac deinde Manlium Coss. unâ cum exercitu Romano ante profligassent.

5. ILLIS ARMINII SVCCEDENS ARCE PROPINQVA. *Vix invenies, ait Seneca de Consol. ad Helviam, ullam terram, quam etiam nunc indigenæ colant; permixta omnia & inscitia sunt. Alius alij successit. Hic concupivit, quod alij fastidio fuit; unde ille expulerat, ejectus est.* Sic in *Ambrorum* ad *Ambram* sedes Cherusci immigrarunt, quos etiam cis Visurgim habitasse, supra in notis ad cladem Varianam §. 15. ex Dione lib. 54. ostensum est, & ex ejusdem hist. l. 55. patet. *Drusum Chattorum fines ingressum, ad Sueviam usque processisse. Inde in Cheruscorum agros conversum Visurgim-*

que transfressum, Albim usque penetrasse, cuncta depopulando. Winkelmannus etiam in notitia veteris Westphaliæ lib. 1. cap. 8. num. 105. Nec dubium est, inquit, Arminium hic sedem habuisse: extant enim adhuc reliquie arcis dictæ, DIE HARMESBORG, ab Harminio prope Schier, versus Luidam oppidum. Certe arx ipsa, quæ vulgò Herlingsburg nominatur, etiam si diruta, in altissimo monte, situ ad bellum opportuno, veteris munitiois vestigia adhuc ostentat. Hanc à Carolo M. everfam memorat Ioan. Seilerus in Chron. Pym. MS. cap. 19. Pideritius autem in Chron. Lippiensi part. 2. pag. 206. falso putat hoc in loco Irmensulam Saxoniam, & Heresburgum stetisse, quæ ad Dimolam erant indaganda.

6. ANNVA DEINDE PIO. Id quod memoriæ prodidit vita Caroli M. apud Pithæum. pag. 31. Rex Carolus inijt consilium ut hiemis tempore ageret in Saxonia, & celebravit natale in Cidrioburgi (alias Sknidnosburg in pago Vauzauvaga in villa LVIDI) super fluvium Ambra. Inde abiens in Saxoniam pervenit usque ad Rimia. Regino in Chron. An. 784. Rex itaque consultis fidelibus, iterato hiemis tempore Saxoniam intravit, & celebravit natalem domini juxta Kichrisburg Vuizzagani, super fluvium Ambra, in villa qua dicitur LINHIDI.

7. ET SCHIDROBVRGVM. Ita olim Schira, seu Schidra vetus, locus in Comitatu Swalenbergenfi, nunc Lippiensi, inter Steinhemium & Ludam situs, vocabatur. Adelmus Benedictinus ad An. 784. Rex autem congregato iterum exercitu, in Saxoniam profectus: celebratioque in castris natalitio Domini die super Ambram fluvium in pago Huthagoe, juxta castrum Saxonum, quod dicitur SKIDROBVRG, ad locum vocabulo Rimi, quo VVifur & VVaharna confluant, populabundus accessit.
Eadem

Eadem verbis iisdem commemorat Astronom. apud Reuberum. Poëta Anonym. ad An. 784.

*Arva petens juxta fluvium confederat Ambram,
Est ubi castellum, quod Skideronburg vocitatur.*

Porro hic Carolum M. fundasse Ecclesiam Cathedralē, quæ tamen post per Brunonem & Tanquardum Saxones in Vallerleve super Ericam, & inde per Henricum primum in Vrose oppidum Northuringiæ, & tandem per Ottonem Magnum An. 967. Magdeburgum sit translata, testatur Chron. Mindense à Meibomio editum. Henricus de Hervordia. Rolevincius in lib. de laudibus antiquæ Saxonix. Hartmannus Scheidelius in Chron. & descriptione Magdeburgi. Pideritius in Chron. Lippiensi part. 2. pag. 206. Quemadmodum igitur Episcopatus hîc institutus, ex alio loco in alium migravit, & prorsus hodie evanuit, ita etiam Schiram novam, veteri Schira proximam, opulentum Blombergensis Monasterij Canoniorum Regularium S. Augustini prædium, Lippienses Comites in rem suam, hoc est, usum profanum converterunt. Piderit. in Chron. Lippiens. pag. 626.

8. CONCELEBRAT NOTÆ VENA SALVBRIS AQVÆ. Fontes Pymontanos describit Henricus de Hervordia in Cod. MS. de tempor. memor. Ætat. 2. cap. 112. In VWestphalia quoque juxta oppidum, inquit, LVDE diæcesis Paderbornensis fons est, qui dicitur SACER FONNS, de quo si quis pronus biberit, in faciem ejus exilit, & quasi expergi videtur. Ibidem est & alius fons, qui dicitur FONNS BVLLIENS. Iste quasi quadratus est de quatuor lateribus equalibus; quolibet latere forte 12. pedum existente, & fundus subter rubens ad pallorem declinans. Nil in ipsum influit nec effluit, sed continue bullit & sonore, sic quod ad jactum balistæ potest audiri. Propter ampullas magnas & viscosas in ipso jugiter elevatas & disruptas,

perpetua est bullitionis. Ita Henricus de Hervordia, qui An. 1370. defunctus, & An. 1377. jussu Caroli IV. Imperatoris Mindæ præsentis exhumatus, & honestiori loco denudò sepultus, Mindæ in templo Patrum Dominicanorum quiescit. Chron. Mindense à Meibomio editum. pag. 119. Postea An. 1556. *sacrum hunc fontem* mira vi multis gravibusque morbis medendi inclaruisse, & magno externorum concursu celebratum narrat Ioan. Seilerus in Chron. Pyrmont. MS. cap. 3. Quem etiam nunc salubritate nobilem, viri Principes, ac Dynastæ complures quotannis certatim frequentant, non exiguo accolarum, & Ludensium præcipuo emolumento.

TROPÆA CAROLI M.
FRANCORVM REGIS IN CAMPO
SINTFELD.

TAM CERERI GRATVS QVAM SPATIOSVS
AGER. Quamvis hic ager longè latèque patens frumentis hodie abundet, fertiliores tamen segetes illie olim provenisse credibile est, quando frequentibus pagis habitatus diligentius colebatur; qui plerique omnes unà cum oppido *Blankenroda* Susatensi bello vastati, Theodoro Coloniensi Archiepiscopo & Administratori Paderbornensi suum debent excidium. Tanti Ecclesiæ Paderbornensi, cujus Susatum nihil intererat, primum stetit consilium, potentiolem è vicinia Principem cooptandi; qui hanc insuper gratiam Paderbornensibus retulit, ut à Marti-
no V.